
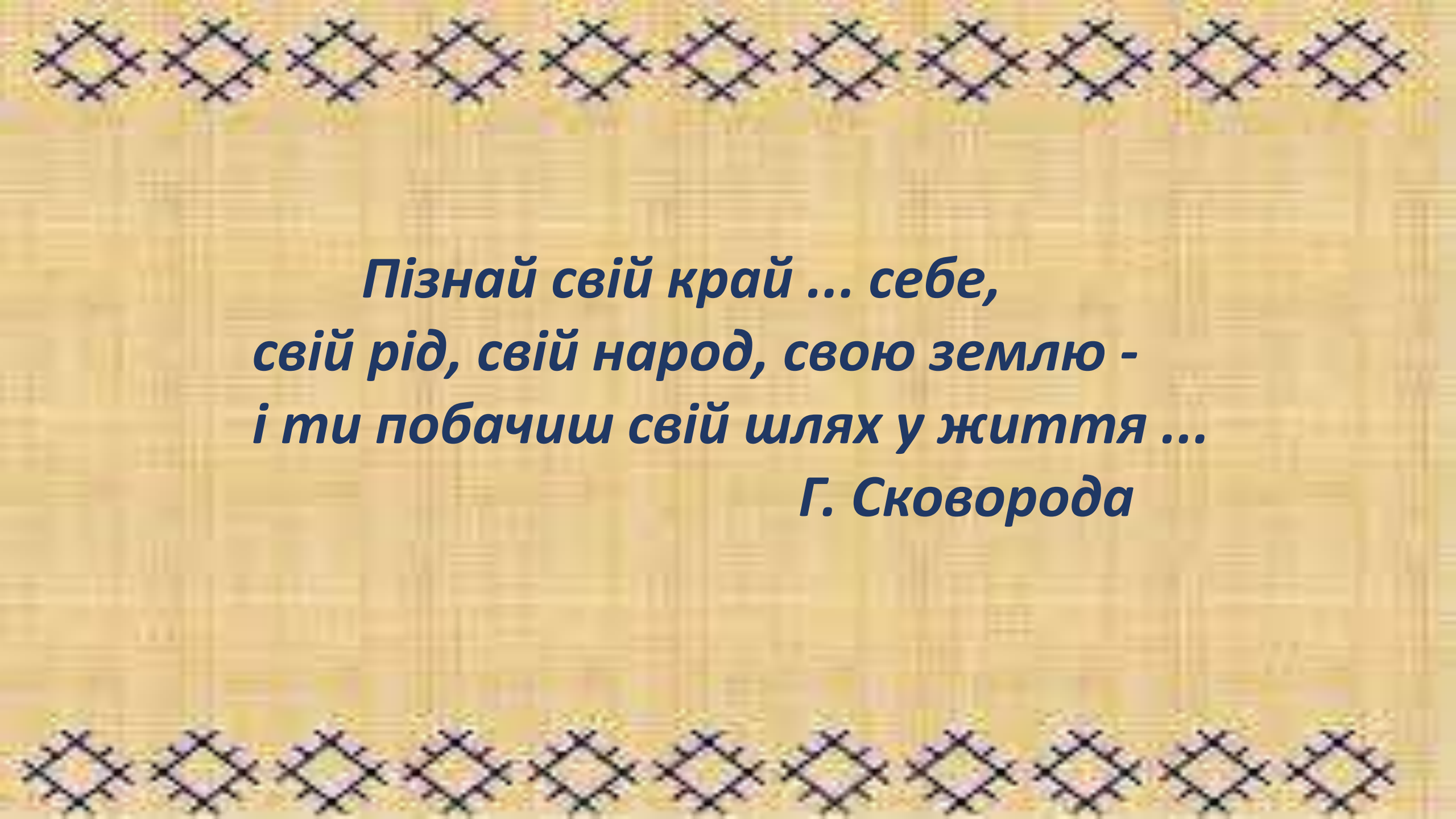

Опанаас Маркович:

***український фольклорист-етнограф,
громадський діяч***

***Пізнай свій край ... себе,
свій рід, свій народ, свою землю -
і ти побачиш свій шлях у життя ...***

Г. Сковорода

Опанас Васильович Маркович (1822-1867) - фольклорист, народознавець, етнограф, громадський діяч, член Кирило-Мефодіївського товариства. Навчався у 2-ій Київській гімназії, де на той час був ректором М. Максимович. Закінчив історико-філологічний факультет Київського університету (1846). За участь у Кирило-Мефодіївському товаристві 1847 був заарештований і висланий у м. Орел, де працював помічником правителя губернської канцелярії.

У 1851 разом з дружиною, українською письменницею Марко Вовчок, повернувся в Україну. На прохання В.Тарновського робить статистичний опис колекції старожитностей в Качанівці, маєтку Тарновських.

Служив чиновником у м. Немирів, викладав у місцевій гімназії. Крім педагогічної діяльності, він проводить значну культурно-освітню роботу.

27.10.1853 р. у Києві народився син Богдан.

Ще в університеті почав записувати українські пісні, приказки, обряди, звичаї, в яких розкривається світосприймання українського народу різних районів його проживання – від Карпат до Кубані. Усього зібрав кілька сот пісень з нотами та близько 50 тисяч (з варіантами) приказок, прислів'їв, загадок. Не маючи змоги їх остаточно систематизувати й видати, він передав своє зібрання фольклористу М. Номису, який під назвою "Українські приказки, прислів'я і таке інше: Збірники О.Марковича і др. Спорудив М. Номис", видав його в Санкт-Петербурзі (1864). Багато зібраних Марковичем фольклорних і етнографічних матеріалів опубліковано А. Метлинським, В. Антоновичем і М. Драгомановим.

У 1858-1860рр. Маркович жив у Києві, Орлі, Москві (у Михайла Максимовича).

У 1860–1861рр. жив у Санкт-Петербурзі, співробітничав у журналі "Основа", активно популяризував творчість Т. Шевченка серед молоді. Опанас Васильович дуже важко пережив смерть Кобзаря, 27 квітня 1861 року організував у Санкт-Петербурзі концерт його пам'яті, кошти від якого були передані його родичам.

1862 року він перейшов на акцизну службу і переїхав до Новгород-Сіверського. Тут, у провінційному містечку, Опанас Васильович організував театр. Пише музику. 01.09.1867 року – помер від туберкульозу О. В. Маркович.

Похований на Болдиній горі у м. Чернігові.

Етнографічний нарис Марковича "Родинні обряди" був надрукований 1869 в "Записках Черниговского губернского статистического комитета".

Оцінюючи заслуги О. В. Марковича перед Україною, журнал "Киевская старина" писав: «Так пішла із життя благородна, талановита людина, сіяч добра, краси і науки»

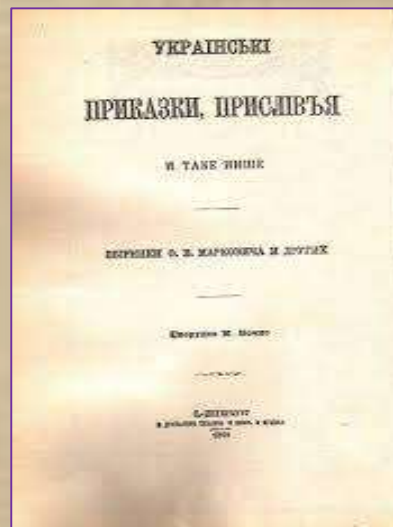

Марко Вовчок-дружина Опанаса Марковича

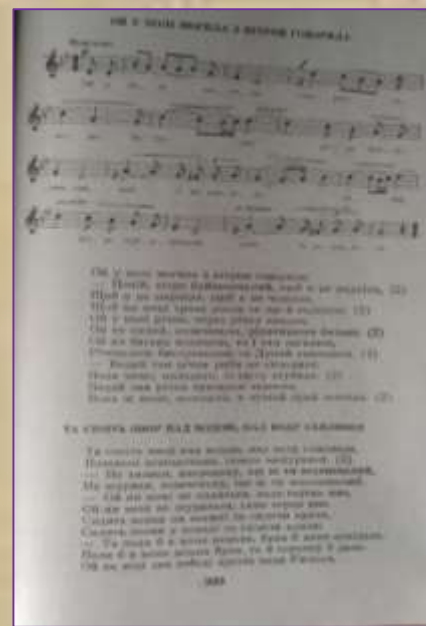

Опанас Маркович- член Кирило-Мефодієвського Братства

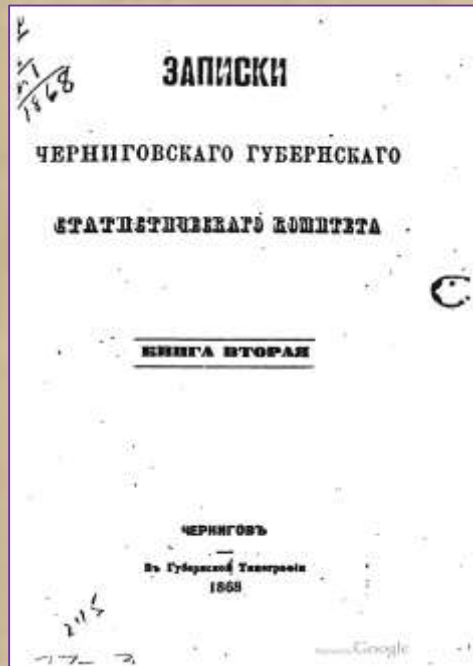
Фольклорна та етнографічна спадщина

Українські приказки, прислів'я, і таке інше / зібрав Опанас Маркович та ін.; спорудив Матвій Номис; упоряд., прим., вступ. ст. Михайло Пазяк. - Київ: Либідь, 1993. – 764 с.

**Фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича / упоряд.,
передм. і прим. О. І. Дей ; відп. ред. Н. Є. Крутікова. - Київ: Наук. думка; АН
України, Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т.
Рильського. – Київ: Наук. думка, 1983. - 327 с.**

Родинные обряды: (этнографический очерк) : кн. 2.5 / [зап. А. В. Маркович] // Записки Черниговского губернского статистического комитета. – Чернигов : Губ. тип., 1866–1868. - С. 340-347.

Українські приказки, прислів'я, і таке інше / зібрав О. Маркович та ін. ; спорудив М. Номис ; [упоряд., прим. та вступ. ст. М. М. Пазяка] . - Київ : Либідь, 1993. - 766 с. - (Літературні пам'ятки України).

*Двісти українських пісень : співи і слова /
зібрав Марко Вовчок ; у ноті завів Едуард Мердке. -
Лейпциг-Винтертур: Власність и виданне Ритер
Бидерманна, 1866. - 56 с.*

Музична спадщина

Вже в дитинстві помітили потяг Опанаса до музики. Мати Опанаса, Олена Керстен, сама непогана музикантка і прихильниця народних пісень, заохочувала його записувати почуті на вечорницях (де Опанас спілкувався з ровесниками кріпаками) пісні. Потім Олена Керстен придумувала до них музичний супровід, і вони з сином виконували ті пісні перед гостями.

Опанас Маркович - автор музики до опери «Наталка-Полтавка» за однойменною п'єсою Івана Котляревського (1857) та опери «Чари» за однойменною п'єсою Кирила Тополі (1866), що були поставлені силами українських аматорських гуртків, якими Маркович керував у Чернігові та Новгороді-Сіверському.

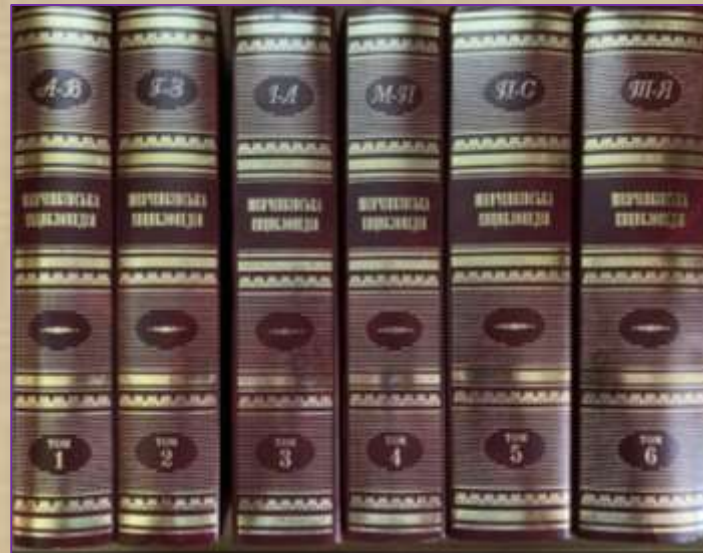

Про життя і творчість

Енциклопедія історії України. [в 10 т.] Т. 6. Ла - Мі / НАН України, Ін-т історії України ; редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.]. - Київ : Наук. думка, 2009. - 772,[9] с. : іл., портр., карти.

**Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 4. М - Па / НАН
України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: М. Г. Жулинський
(голова) [та ін.]. - Київ : [б. в.], 2013. - 806 с. : [953] іл.+ кольор.
вклейка.**

Історія української культури : у 5 т. Т. 4, кн. 1. Українська культура першої половини ХІХ століття / НАН України ; редкол. тому Скрипник Г. А. (голов. ред.) [та ін.]. - Київ : Наук. думка, 2008. - 1007 с. : іл.

Історія української культури : у 5 т. Т. 4, кн. 2 : Українська культура другої половини ХІХ століття / НАН України ; голов. редкол.: Патон Б. Є. (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. Тому : Скрипник Г. А. (голов. ред.) [та ін.]. - Київ : Наук. думка, 2005. - 1293 с. : фотоіл.

Коцюба О. Робота О. В. Марковича над збірником прислів'їв і приказок / О. Коцюба // Наш український дім: наук.-попул. часопис для вчителів України та діаспори. - Ніжин, 2015. - №2. - с. 18-33.

Вшанування пам'яті

*Могила Опанаса Марковича
на Болдиних горах, м. Чернігів,
Україна*

Меморіальна дошка в с. Калужинці

Ми пізнаємо самих себе через фольклор, це комплексний момент різних напрямків – це слово, музика, пісня, вбрання та багато іншого, що дає тобі розуміння, звідки ти пішов, як ти далі будеш рухатися, це велика низка надбань, які ти можеш передати своїм дітям. Фольклор – це те джерело, яке породжує бажання творити свою ідентичність і свою державу, тому дуже важливо повертатись до цих правдивих витоків.

Шановні користувачі!
У презентації були використані документи, які є у
фондах бібліотеки ДДПУ та представлені
в інтернет-ресурсах.

Виставку-презентацію підготувала фахівець читальної зали № 2 Зозуля О.С.

